

13.4.12 TERVEYSTIETO

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 7-9

Terveystietoa opetetaan vuosiluokilla 1-6 osana ympäristöoppia. Vuosiluokilla 7-9 terveystieto opetetaan omana oppiaineena. Opetuksessa syvennetään ja laajennetaan alempien vuosiluokkien aikana käsiteltyjä teemoja ikäkauden mukaisesti.

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan pohjautuva oppiaine. terveystiedon opetuksen tehtävänä on oppilaiden monipuolisen terveysosaamisen kehittäminen. Lähtökohtana on, että terveyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan ikäkaudelle sopivalla tavalla terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus. terveystieto antaa käsityksen terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavista asioista kokonaisvaltaisesti. Oppilas pääsee pohtimaan oman elämänsä hallintaan liittyviä asioita: terveyttä tarkastellaan unen ja levon, ravinnon ja liikunnan merkityksen näkökulmasta, myös mielenterveyden ja seksuaaliterveyden merkitys hyvinvoinnille nostetaan esiin. Sosiaalisen verkoston merkitys osana mielen hyvinvointia on niin ikään tarkastelun kohteena. Oppilas oppii tunnistamaan riskejä ja kehittää niiden hallintakykyä. Hän oppii hankkimaan tietoa ja tarkastelemaan tietoa kriittisesti ja harkitusti ja hakemaan tarvittaessa apua. Ihmistä tarkastellaan kunnioittavasti ja monipuolisesti. Ihminen on laaja-alainen kokonaisuus, jonka hyvinvoinnin edellytys on fyysinen ja psyykinen terveys. Oppiaineen tehtävä on lisätä oppilaan itsetuntemusta ja lujittaa siten itseluottamusta ja luottamusta elämäänsä ja oman elämän hallintaan. Ihmisen psyykinen kasvu ja kehitys on terveystiedon kultainen lanka. Tämä näkökulma korostuu laaja-alaisissa oppimiskokonaisuuksissa. Jokainen ihminen on arvokas; itsensä ja toisen ihmisen kunnioitus ja suvaitsevaisuus ovat kulmakiviä itse kunkin hyvinvoinnille.

Terveystiedon opetuksen tavoitteet

Vuosiluokka 7

T1, T2, T6, T11, T12, T13

Ohjataan oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä, kasvua ja kehitystä. Käydään läpi tietoa terveyden perusteista, unen, ravinnon, liikunnan ja hygienian merkityksestä voimavaralähtöisesti.

Vahvistetaan oppilaan valmiuksia tunne- ja vuorovaikutustaidoissa sekä kykyä toimia erilaissa ristiriitatilanteissa.

Annetaan asiallista ja asianmukaista tietoa terveyttä tukevista ja kuluttavista tekijöistä sekä sairauksien ehkäisystä. Tuetaan oppilaan valmiuksia ymmärtää fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä vaarantavia tekijöitä ja mekanismeja.

- Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy
 - T6 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä, niitä vahvistavista ja kuluttavista mekanismeista ja sairauksien ehkäisystä sekä tukea oppilaan
 - valmiuksia ymmärtää ja käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti (tiedot)

Oppilas on osa yhteiskuntaa ja sen kulttuuria sekä osa erilaisia yhteisöjä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään erilaisten sosiaalisten ympäristöjen merkitys omalle terveydelle ja hyvinvoinnille sekä toimintakyvylle. Häntä ohjataan ymmärtämään ja arvioimaan oman elämänpiirien terveyskäsityksiä ja niiden yhteys terveyteen. Oppilasta rohkaistaan pohtimaan omia perusteltuja käsityksiä terveydestä.

- Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri
 - T11 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteisöjen, ympäristön, kulttuurin ja median merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille (tiedot)
 - T12 ohjata oppilasta luomaan perustaa omalle opiskelu-, toiminta- ja työkyvylleen ja sen ylläpitämiselle ja rohkaista oppilasta soveltamaan ja hyödyntämään terveysosaamistaan harjoittelemalla taitoja käytännössä sekä antaa valmiuksia terveys- ja hyvinvointipalvelujen asianmukaiseen käyttämiseen (taidot)
 - T13 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä ja yhteyttä itselle sekä rohkaista oppilasta muodostamaan omia perusteltuja käsityksiä terveydestä ja itsestään oppijana (itsetuntemus)

Vuosiluokka 8

T2, T3, T8, T11, T13, T14

Oppilas tarvitsee riittävää ja asiallista tietoa terveyttä tukevista tekijöistä ja tietoa ravinnon merkityksestä

- Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy
 - T8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksia, valintoja ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja (itsetuntemus)
 - T9 ohjata ja rohkaista oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä (kriittinen ajattelu)

Oppilaan terveyttä tukevaa kasvua ja kehitystä tuetaan oman itsen ymmärrystä lisäämällä. Oppilaalle annetaan tietoa ihmisen laaja-alaisesta kehityksestä; henkisen ja fyysisen kehityksen vaiheista ja elämänkaaresta ja seksuaaliterveydestä. Omien tunteiden, arvojen, asenteiden, kehon ja mielen viestien tunnistamista tuetaan ja ohjataan oman käyttäytymisen säätelyä ja oppimista. Terveys on monien eri tekijöiden summa.

- Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
 - T3 tukea oppilaan itsetuntemuksen kehittymistä, omien arvojen ja asenteiden, kehon ja mielen viestien tunnistamista sekä ohjata tunnistamaan

ja kontrolloimaan omaa käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä (itsetuntemus)

Vahvistetaan edelleen oppilaan valmiuksia tunne- ja vuorovaikutustaidoissa sekä toimimista ristiriita- ja konfliktitilanteissa.

- Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
 - T2 vahvistaa oppilaan valmiuksia tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja vahvistaa oppilaan kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa (taidot).

Ohjataan oppilaan ymmärrystä elinpiiriensä viestintä- ja tietolähteiden ja informaation arviointia asiatiedon ja faktan pohjalta/perustellen.

- Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri
 - T11 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteisöjen, ympäristön, kulttuurin ja median merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille (tiedot)
 - T13 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveystietoja, tunnistamaan niiden merkitystä ja yhteyttä itselle sekä rohkaista oppilasta muodostamaan omia perusteltuja käsityksiä terveydestä ja itsestään oppijana (itsetuntemus)
 - T14 rohkaista oppilasta seuraamaan, analysoimaan ja arvioimaan monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää, tietolähteitä ja toimintaa sekä muodostamaan omia perusteltuja mielipiteitä terveyttä ja turvallisuutta koskevissa kysymyksissä (kriittinen ajattelu)

Vuosiluokka 9

T2, T4, T5, T10, T12, T13, T14, T15

Peruskansalaistaitojen, kuten ensiaputaidon harjoittelu ja hallinta ja kannustaminen eri taitotasojen suorittamiseen.

Ihminen voi tarvita hyvinvoinninsa tueksi jossain elämänvaiheessa apua. Yhteiskunta tarjoaa monenlaista palvelua ja tukea kansalaisilleen. Tarkastellaan seikkaperäisesti Suomen hyvinvoinnin tukirakenteita, kuten sosiaalitukea, keskeisiä terveyden- ja hyvinvointipalveluja ja minkälaista tukea ja palvelua yhteiskunnassa on, esim. lastensuojelu. Tehdään tutustumiskäynti keskeisiin tuen tarjoajiin esimerkiksi Kansaneläkelaitokseen ja sosiaalitoimistoon.

- Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
 - T2 vahvistaa oppilaan valmiuksia tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja vahvistaa oppilaan kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa (taidot).
 - T4 ohjata oppilasta pohtimaan monipuolisesti yksilöllisyyteen, perheeseen ja lähiyhteisöihin, yhteisöllisyyteen ja suvaitsevaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta (kriittinen ajattelu).
 - T5 rohkaista oppilasta ottamaan vastuuta omasta ja lähiyhteisönsä terveydestä ja hyvinvoinnista ja tunnistamaan yhteenkuuluvuuden ja toisen asemaan asettumisen merkitystä ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda eettisesti kestäviä ratkaisuja näihin tilanteisiin (eettinen vastuullisuus).

- Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy
 - T10 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan terveystottumuksiin ja elämäntapaan liittyviä eettisiä kysymyksiä (eettinen vastuullisuus)
- Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri
 - T12 ohjata oppilasta luomaan perustaa omalle opiskelu-, toiminta- ja työkyvyllään ja sen ylläpitämiselle ja rohkaista oppilasta soveltamaan ja hyödyntämään terveysosaamistaan harjoittelemalla taitoja käytännössä sekä antaa valmiuksia terveys- ja hyvinvointipalvelujen asianmukaiseen käyttämiseen (taidot)
 - T13 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveystietoisuuksia, tunnistamaan niiden merkitystä ja yhteyttä itselle sekä rohkaista oppilasta muodostamaan omia perusteltuja käsityksiä terveydestä ja itsestään oppijana (itsetuntemus)
 - T14 rohkaista oppilasta seuraamaan, analysoimaan ja arvioimaan monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää, tietolähteitä ja toimintaa sekä muodostamaan omia perusteltuja mielipiteitä terveyttä ja turvallisuutta koskevista kysymyksistä (kriittinen ajattelu)
 - T15 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia syventää ymmärrystään oikeuksistaan ja vastuistaan ja ohjata oppilasta harjoittelemaan vastuullista toimintaa, osallistumista ja vaikuttamista terveyttä ja turvallisuutta koskevista asioista omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä (eettinen vastuullisuus)

Terveystiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokka 7

kiinnostuminen omasta kehosta ja sen terveydestä/terveydentilasta

(L3,L5 , S1)

- S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

psyykkinen kasvu- ja kehitys; itsetuntemus ja itsensä arvostaminen

(s1,S2)

- S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
- S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen

(L 2,L7, ,S1)

- S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

kasvun ja kehityksen vaiheiden tuntemus ja eri vaiheisiin liittyvät kriisit ja konfliktit

(L2,L4, T14, S1, S3)

- S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
- S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

liikunnan, levon ja ravinnon merkitys

(L3, S1, S2)

- S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
- S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

terveyden uhat, päihteet ja riippuvuudet, kemikaalit

(L1,L3,L5, L7, T6, S3)

- S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

sosiaalinen ympäristö/verkosto

(S3)

- S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

liikenneturvallisuus ja -käyttäytyminen

(S1, S2)

- S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
- S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Vuosiluokka 8

seksuaaliterveys (ihmissuhteet, seksuaalisuus, käyttäytyminen ja niihin liittyvät arvot ja normit, seksuaalinen moninaisuus, seksuaalioikeudet ja - rikokset, ehkäisy ja sukupuolitaudit)

(L1-L7, T3, S1, S2,S3)

- S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
- S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy
- S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

puberteetti; ihmisen kehityksen kaari;lapsuus-nuoruus-vanhuus

(L1,L2,L6,L7, T3, S1, S3)

- S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
- S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

sosiaalinen ympäristö/verkosto (ristiriitojen selvittäminen, mieltä painavat asiat, perhe/kaveripiiri

(T2, T3, T11, T13, S1, S2,S3)

- S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
- S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy
- S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Vuosiluokka 9

mielenterveys

(L1,L3, S3),

- S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

terveyspalvelut

(L1,L3,L5,L6,T2, T4, T5, T10,T12, T13, S1,S2,S3)

- S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
- S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy
- S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

kansantaudit

(L1,L2,L6,L7,T4, T8, T10, S3)

- S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

lainsäädäntö; oikeudet ja vastuut

(L1,L3,L4,L6, T15, S3)

- S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

ensiapu

(L7,T5, S1, S2)

- S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Terveystiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Vuosiluokilla 7-9

Terveystiedossa hyödynnetään keskustelevaa, tutkivaa ja kokemuksellista oppimista, jossa oppilaiden omien kysymysten kautta lähestytään ajankohtaisia arjen terveystietoja. Näin luodaan perusta kriittiselle ajattelulle, oman osaamisen soveltamiselle ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Oppilaita rohkaistaan esittämään kysymyksiä ja tuomaan oman kokemuksellisen tietonsa esiin, ja niitä pohditaan yhdessä. Keskustelujen tavoitteena on tunnistaa omat mielipiteet, näkemykset, tunteet ja havainnot sekä pohtia niiden taustalla olevia konkreettisia asioita. Tämänlainen pohdinta kehittää eettisen valmiuden lisäksi tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

Tärkein oppimisympäristö on ihmisten väliset vuorovaikutustilanteet, mutta myös erilaiset yhteisöt ja sähköiset ympäristöt. Oppimisympäristöt valitaan yhdessä oppilaiden kanssa, ja niiden on mahdollistettava tiedon rakentaminen yhdessä ja yksin, toiminnallisuuden, liikunnallisuuden, kokemuksellisuuden, draaman ja tarinoiden käytön sekä terveyteen yhteydessä olevien ilmiöiden tutkimisen mahdollisimman luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki terveystiedossa

Vuosiluokilla 7-9

Tieto terveydestä ja omaan ja muiden hyvinvointiin kuuluvista asioista on osa ihmisen jokapäiväistä elämää kaikissa kasvun ja kehityksen vaiheissa. Opetuksessa terveystiedon tavoitteissa ja sisällöissä huomioidaan oppilaiden ikävaihe, elämäntilanne ja kulttuurinen tausta siten, että edistetään ymmärrystä ja kunnioitusta jokaisen koskemattomuuden ja yksityisyyden oikeudesta liittyen terveyteen ja sairauteen. Opetus suunnitellaan siten, että se

tiedonhakutaidot, lähdekritiikki, oma kirjallinen ja suullinen tuottaminen, terveystiedon käsitteiden käyttö.

- Käytännöt: ryhmätyöt, esitelmät, vihkotyöt, portfolio, toiminnalliset harjoitukset, kokeet, tuntiaktiivisuus temperamentti huomioiden. Itsearviointi ja vertaispalaute tukena.

Terveystiedon päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys			
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämäntapaa, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti	S1-S3	Terveyteen liittyvät käsitykset	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä vuorovaikutusta esimerkkien avulla sekä kuvata esimerkein mitä terveyden edistämiseksi tarkoitetaan. Oppilas pystyy esittelemään elämäntapojen eri vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä ja kuvaamaan esimerkkien avulla terveyden, kasvun ja kehityksen merkitystä elämän voimavarana.
T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa	S1	Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi	Oppilas osaa nimetä useita tunteita sekä osaa antaa esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta ja käyttäytymisen säätelystä.

			Oppilas pystyy tuottamaan ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä esitellä keinoja stressin ja kriisien käsittelyyn.
T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelyä käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa	S1, S3	Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa eritellä esimerkkien avulla yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja arvioida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa nimetä ja kuvata yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tilanteita tuottaa niihin vastuullisia ratkaisuja.
Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät ja sairauksien ehkäisy			
T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään	S1-S3	Terveyteen vaikuttavien tekijöiden	Oppilas pystyy nimeämään useita

<p>fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti</p>		<p>tunnistaminen ja terveyteen liittyvien käsitteiden käyttäminen</p>	<p>terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä kuvaamaan pääpiirteissään näiden välisiä yhteyksiä ja syy- ja seuraussuhteita. Oppilas osaa käyttää keskeisiä terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.</p>
<p>T 6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa</p>	<p>S2, S3</p>	<p>Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen</p>	<p>Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää luotettavaa tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää sitä pääosin asianmukaisesti. Oppilas osaa kuvata esimerkein tai esittää asianmukaisia toimintamalleja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.</p>
<p>T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja</p>	<p>S1, S2</p>		<p>Ei käytettä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</p>
<p>T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu ja terveyteen liittyvän</p>	<p>Oppilas osaa eritellä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa selittää</p>

arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä		tiedon luotettavuuden arvioiminen	terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esimerkkejä käyttäen arvioida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta usean tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta.
Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri			
T 9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille	S3	Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä esitellä yhteisöjen, kulttuurin, median ja tieto- ja viestintäteknologian yhteyksiä terveyteen.
T 10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveystalouden asianmukaista käyttöä	S1, S2	Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen	Oppilas osaa laatia opiskelu-, toiminta- ja työkykyä edistäviä suunnitelmia. Oppilas osaa kuvata miten hakeutua oman koulun ja kunnan terveystalouteen ja antaa useampia esimerkkejä siitä, miten niitä voi hyödyntää

			tarkoituksenmukaisesti eri tilanteissa.
T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämäntapaan kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveystietoja, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.	S1-S3	Terveystietojen arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen	Oppilas osaa pohtia esimerkein sitä, miten perhe, lähiyhteisöt, muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa esimerkein eritellä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
T 12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.	S3	Terveyteen liittyvän viestinnän arviointi sekä terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavien keinojen tunteminen	Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja merkitystä sekä perustella terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä käsityksiä. Oppilas osaa eritellä elämäntapojen seurauksia toisille ja ympäristön terveydelle sekä esitellä esimerkein keinoja ja tapoja miten terveyteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisöissä.

Laaja-alainen osaaminen

Vuosiluokka 7

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen: Omien terveystaitojen kasvattaminen, erilaisten tietolähteiden käyttö ja arviointi
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Vuorovaikutustaitojen harjoittelu, tunteiden ilmaisu ja säätely, some-taidot
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot: kaikki sisällöt

- L4 Monilukutaito: Terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinojen tarkastelu, luotettavuuden ja lähdekritiikin arvioiminen, pakkausmerkintöjen monilukutaito, hyvinvoinnin / sairauksien havainnoiminen
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen: tuoteselosteiden ja pakkauksien monilukutaito, terveystiedon etsiminen eri lähteistä ja lähdekritiikki
- L6 Työelämässä tarvittava osaaminen ja yrittäjäyys: oma aktiviteetti, mahdollisten kahvion tms. pitämisessä erityisruokavalioiden, hygienian ja terveysvaikutusten huomiointi, itsenäinen työskentely ja ryhmätyötaidot
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen: kaikki terveyden osa-alueiden (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen) sisällöt

Vuosiluokka 8

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen: Omien terveystaitojen kasvattaminen, erilaisten tietolähteiden käyttö ja arviointi
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Vuorovaikutustaitojen harjoittelu, tunteiden ilmaisu ja säätely, some-aidot
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot: kaikki sisällöt
- L4 Monilukutaito: Terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinojen tarkastelu, luotettavuuden ja lähdekritiikin arvioiminen, pakkausmerkintöjen monilukutaito, hyvinvoinnin / sairauksien havainnoiminen
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen: tuoteselosteiden ja pakkauksien monilukutaito, terveystiedon etsiminen eri lähteistä ja lähdekritiikki
- L6 Työelämässä tarvittava osaaminen ja yrittäjäyys: oma aktiviteetti, vuorovaikutustaidot, mahdollisissa työpaikoissa itsestä ja toisista huolehtiminen, työturvallisuus, itsenäinen työskentely ja ryhmätyötaidot
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen: kaikki terveyden osa-alueiden (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen) sisällöt

Vuosiluokka 9

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen: Omien terveystaitojen kasvattaminen, Erilaisten tietolähteiden käyttö ja arviointi, itsehoito, tuen ja avun hakeminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Terveyspalvelujen käyttötaito, vuorovaikutustaitojen harjoittelu, tunteiden ilmaisu ja säätely, ensiaputaidot, some-aidot
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot: kaikki sisällöt
- L4 Monilukutaito: Terveyspalvelutarjonta, vaikuttamisen keinojen tarkastelu, luotettavuuden ja lähdekritiikin arvioiminen, pakkausmerkintöjen monilukutaito, hyvinvoinnin / sairauksien havainnoiminen
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen: terveyspalvelujen etsintä, terveystiedon etsiminen eri lähteistä ja lähdekritiikki
- L6 Työelämässä tarvittava osaaminen ja yrittäjäyys: oma aktiviteetti, terveyttä edistävien kansalaisjärjestöjen toimintaan tutustuminen, itsenäinen työskentely ja ryhmätyötaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen: Kulttuuri terveyden edistäjänä, vastuullinen kuluttaminen

